

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Таврійський національний університет
імені В. І. Вернадського

ЗАТВЕРДЖУЮ
в.о. ректора Таврійського національного
університету
імені В. І. Вернадського
В. П. Казарін
Наказ № 195 від «29» серпня 2018 року

Інструкція № 4

з безпеки життєдіяльності студентів під час літніх канікул

- 1.1. Інструкція з безпеки студентів під час літніх канікул поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час перебування студентів на літніх канікулах.
- 1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Законів України «Про охорону праці» та «Про освіту», Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 р. № 1669 , зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 січня 2018 р. за № 100/31552, інструкції з охорони праці для працівників відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 квітня 1998 року за № 226/2666 (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 30 березня 2017 року № 526), «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 №1306, «Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України» затверджених наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, головного управління державної пожежної охорони №348/70 від 30.09.1998р.
- 1.3. Всі учасники освітнього процесу мають бути заздалегідь ознайомлені з даною інструкцією (результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинні бути підпис інструктуючого та підпис особи яку інструктують (студент)).
- 1.4. Кожний студент повинен пам'ятати, що дотримання основних правил охорони праці та техніки безпеки при знаходженні на території Університету є запорукою вашого життя і здоров'я по результатам вашого відношення до цього питання.
- 1.5. Студенти повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати знання й навички надання першої медичної допомоги.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЛІТНІХ КАНІКУЛ

2.1. Правила поведінки на вулиці та дорогах у літній період

- 2.1.1. Коли ви рухаєтесь по тротуару, то не поспішайте, не біжіть, бо можете посковзнутися і впасти.
- 2.1.2. Рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках потрібно притримуючись правого боку.
- 2.1.3. Не ходіть близько біля краю тротуару, щоб вас не зачепила машина, яка випадково втратила керування.
- 2.1.4. При переході дороги будьте особливо пильні. Переходьте її лише на переході й уважно придивляйтеся, щоб не було поблизу машин, або тоді, коли транспортні засоби повністю зупинились.
- 2.1.5. За межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини йти треба назустріч руху транспортних засобів.

- 2.1.6. Переходити проїжджу частину тільки по пішохідних переходах, краще підземних якщо вони є.
- 2.1.7. У місцях із регульованим рухом, керуватись тільки сигналами регулювальника чи світлофора.
- 2.1.8. На трамвайних зупинках не обладнаних посадковими майданчиками можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки транспортного засобу.
- 2.1.9. По проїжджій частині дороги рухатися на велосипеді або мопеді можна тільки дітям які досягли 16-ти років та знають Правила дорожнього руху.
- 2.1.10. Не грайтеся в рухливі ігри поблизу проїжджої частини. Не штовхайтесь, щоб не потрапити під колеса автомобіля.
- 2.1.11. Коли чекаєте на зупинці громадський транспорт, ніколи не ставайте на край тротуару, тому що можете послизнутися самі або ненароком хтось може штовхнути вас і ви потрапите під колеса.
- 2.1.12. Обходьте транспортні засоби дуже уважно, коли обмежена чи недостатня видимість.
- 2.1.13. Категорично забороняється вибігати на проїжджу частину, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або в невстановлених місцях.
- 2.1.14. Повинні виконувати зазначені правила та Правила дорожнього руху.

2.2. Правила поведінки при пересуванні у громадському транспорті

- 2.2.1. Користуючись громадським транспортом, заходьте тільки через середню та задні двері, через передні двері не заходьте, щоб не заважати сідати людям похилого віку, інвалідам, вагітним жінкам.
- 2.2.2. Перебуваючи в громадському транспорті, не штовхайтесь, тримайтесь за поручень.
- 2.2.3. При виході з громадського транспорту, будьте уважні на сходах, тримайтесь за поручень.
- 2.2.4. При вході в метро та відкриванні вхідних дверей, будьте уважні, не відпускайте їх різко, щоб не травмувати людей, що знаходяться позаду.
- 2.2.5. При пересуванні на ескалаторі, займіть праву сторону і тримайтесь за поручень, забороняється сидіти на сходах та бігти по них, щоб не травмувати інших громадян.
- 2.2.6. При знаходженні на пероні не заходьте за обмежувальну лінію, коли очікуєте поїзд.
- 2.2.7. Заходячи в двері поїзда, не стійте на проході, щоб не спричинити тисняву проходите в середину, тримайся за поручень.
- 2.2.8. Небажано пересуватись по салону під час руху. Якщо є необхідність, при пересуванні варто знаходити проміжні точки опори. Єдина умова, що гарантує безпеку пасажирів при різкому гальмуванні чи аварії – стійке положення.

2.3. Правила пожежної безпеки

- 2.3.1. Дотримуйтесь правил пожежної безпеки під час користуванні легкозаймистими речовинами.
- 2.3.2. Не беріть із собою вогнєнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймисті речовини, вогнезаймисту рідину тощо).
- 2.3.3. Не застосовуйте в оформленні приміщень та для виготовлення декорацій горючі синтетичні матеріали, штучні тканини і волокна (пінопласт, поролон, полівініл тощо).
- 2.3.4. Не приносьте до приміщення і не зберігайте бензин, газ та інші легкозаймисті горючі речовини.
- 2.3.5. Не використовуйте хлопаки, дугові прожектори, не влаштовуйте світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, які можуть викликати загорання.
- 2.3.6. Під час участі в масових заходах не кричіть, не свистіть, не бігайте, не стрибайте, не створюйте травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, не скупчуйтеся біля проходів, входів та виходів, у приміщеннях вестибюлю.
- 2.3.7. Під час експлуатації електроприладів не дозволяється:
- залишати без догляду ввімкнені прилади;
  - використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією;
  - використовувати подовжувачі зі скрутками;
  - переносити ввімкнені прилади та ремонтувати їх під напругою;
  - застосовувати саморобні подовжувачі які не відповідають вимогам ПУЕ;
  - використовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок у приміщеннях, де їх застосування не передбачене;
  - перенавантажувати розетки декількома приладами одночасно;
  - самостійно усувати електронесправності.
- 2.3.8. У разі пожежної небезпеки: наявності вогню, іскріння, диму – негайно виходьте на повітря (за двері, балкон) та кличте на допомогу. Викликайте службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, свій номер телефону.

2.4. Правила поведінки під час літнього відпочинку на воді та біля водоймищ

- 2.4.1. Відпочиваючи у прибережній зоні, слід виконувати правила безпечної поведінки на воді:
- не запливати за огорожувальні буї;
  - не підпливати до моторних човнів, вітрильників, веслових човнів та інших плавзасобів;
  - не використовувати засоби і спорядження для рятування не за призначенням;
  - не стрибати у воду у місцях, де невідомі глибини та стан дна;
  - не стрибати у воду з човнів, катерів, вітрильників та інших плавзасобів;
  - не використовувати для плавання дошки, камери від волейбольних м'ячів, надувні матраци;

- не можна заходити у воду спітнілим або після прийому сонячних ванн, жвавих ігор;
- категорично забороняється заходити у воду якщо ви погано почуваєтесь;
- категорично забороняється вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові засоби, стимулятори та купатися в такому стані;
- не купайтесь у холодній воді, щоб не сталося переохолодження;
- не слід купатися наодинці.

2.4.2. Щоб допомогти потопуючому, слід дотримуватись правил:

- якщо поблизу вас є який-небудь плавучий предмет (найкраще рятувальне коло), киньте його так, щоб потопуючий міг за нього вхопитися, краще, якщо прив'яжете до нього мотузку, за яку потім можна підтягнути потопуючого до берега;
- якщо нещастя трапилося на міліні, спробуйте підійти до потерпілого вбрід, щоб подати рятувальний засіб, але тримайте його так, щоб він був між вами і потерпілим;
- якщо ви спробуєте підпливти до потопуючого, краще, коли у вас в руках буде рятувальний засіб, щоб потопуючий хапався за нього, а не за вас, розмовляйте з потерпілим, заспокоюйте його;
- опинившись на березі, викличте, за можливості, швидку допомогу (103).

У разі надання першої медичної допомоги потерпілому після витягнення з води необхідно:

- очистити верхні дихальні шляхи від піску, мулу та водоростей;
- викликати блювання через подразнення язика;
- покласти під шию валик з одягу;
- якщо відсутнє дихання, зробити штучне дихання з рота в рот;
- якщо немає пульсу, зробити непрямий масаж серця;
- розтирати тіло, щоб воно нагрілося.

Допомогу постраждалому слід надавати залежно від його стану і якнайшвидше. Якщо постраждалий не подає ознак життя, це не повинно зупиняти надання першої допомоги. Поки є найменший шанс врятувати людину, треба проводити заходи щодо її рятування.

2.5. Основні правила поведінки під час подорожі до лісу

2.5.1. Необхідно дотримуватися деяких елементарних правил поведінки в лісі:

- ⇒ розташувавшись на відпочинок, не ламайте кущів та гілок дерев для багаття. Для цього в лісі знайдеться чимало сушняку;
- ⇒ перш ніж розпалювати багаття, вирийте неглибоку ямку і в ній розкладіть багаття. Бажано це робити біля річки чи якоїсь водойми. Багаття не повинно бути занадто великим: полум'я може пошкодити розташовані поблизу дерева та кущі, а також може виникнути пожежа;
- ⇒ не мийте брудний посуд в річці, особливо з використанням миючих засобів. Сполосніть його принесеною на берег водою і вилийте брудну воду під кущ. Остаточного посуду краще помити вдома;

- ⇒ після відпочинку ретельно загасіть багаття, поливши його водою та засипавши ямку землею. Землю щільно притопчіть ногами;
- ⇒ органічні рештки закопайте в лісі, а використані пластикові пакети та пляшки, а також скляний посуд заберіть із собою і викиньте на смітник у місті;
- ⇒ зібравши свої речі і відійшовши на декілька метрів від місця вашого відпочинку, зупиніться і огляньтеся: якщо ви залишили ліс таким же чистим і привабливим, як до вашого прибуття сюди, якщо ніде не видно слідів згарища, зламаних дерев, розкиданого сміття, значить, вам знову захочеться повернутися сюди.

2.5.2. Заходи, які необхідно здійснити перед початком подорожі та як себе поводити в лісі в разі виникнення небезпеки:

- ⇒ повідомте, куди ви збираєтеся. Якщо поблизу нікого немає – залиште записку з повідомленням (дата, час відбуття, кількість людей, що йдуть з вами, напрямок подорожі і приблизний час повернення);
- ⇒ одягніть зручний одяг та взуття. Вони повинні відповідати місцевості та погодним умовам, які можуть змінитися дуже швидко;
- ⇒ дітям необхідно одягнутись у яскравий кольоровий одяг – він буде більш помітним у разі їх розшуку;
- ⇒ домовтеся про сигнали, щоб не загубити одне одного у лісі, особливо на випадок несподіванок – свистом або голосом;
- ⇒ запам'ятовуйте орієнтири під час руху у лісі. Щоб не заблукати – залишайте позначки. Без зорових орієнтирів людина в лісі починає кружляти;
- ⇒ якщо ви заблукали в лісі, зберігайте спокій та уникайте паніки. Якщо ви панікуєте, думати логічно неможливо;
- ⇒ пригадайте останню прикмету на знайомій частині шляху і спробуйте простежити до неї дорогу. Якщо це не вдається, пригадайте знайомі орієнтири, найкраще – залізницю, річку, шосе. Прислухайтеся. При відсутності знайомих орієнтирів, стежок і доріг виходьте “на воду” – униз за течією. Струмок виведе до річки, ріка – до людей. Якщо орієнтирів немає, залізьте на найвище дерево – погляд з висоти допомагає краще зорієнтуватися;
- ⇒ використовуйте навички та вміння будування схованок (буда, навіс, намет та ін.) або користуйтеся природними печерами. Це допоможе виживанню у лісі, забезпечить вам захист і тепло;
- ⇒ бережіть та економно використовуйте воду. Вона важливіша для вашого виживання, ніж їжа;
- ⇒ діти мають знати, що необхідно вибирати велике дерево (або якийсь інший об'єкт) біля прикметного місця і перебувати там. Вони також мають бути повідомлені про необхідність кричати на шуми, що лякають їх. Якщо це звірі, вони злякаються та підуть геть. Це також допоможе швидше знайти їх тим, хто буде шукати.

2.6. Основні правила поведінки під час збирання грибів

- 2.6.1. Гриби людина споживає у їжу з давніх часів. До їстівних відносяться білі гриби, красноголовці, маслянки, опеньки, грузді та ін. На жаль, не всі знають, які гриби

можна їсти, а які - ні. Отруєння грибами виникають при вживанні не тільки неїстівних, але й їстівних грибів при неправильній їх обробці та консервуванні. Отруєння грибами досить часто закінчуються летальними випадками.

Щоб запобігти отруєнню, необхідно дотримуватися таких правил:

- ⇒ збирати гриби тільки з дорослими;
- ⇒ збирати гриби потрібно тільки ті, які ви добре знаєте;
- ⇒ ніколи не збирайте і не вживайте гриби, у яких біля основи ніжки є стовщення (як, наприклад, у червоного мухомора), і не куштуйте їх;
- ⇒ намагайтеся брати гриби тільки з ніжкою, особливо це стосується сироїжок, тільки так можна запобігти зустрічі з блідою поганкою;
- ⇒ не збирайте «печериці», у яких на нижній поверхні капелюшка є пластинки білого кольору;
- ⇒ пам'ятайте про хибні опеньки: не беріть гриби з яскраво пофарбованим капелюшком;
- ⇒ ніколи не вживайте сирі, червиві, ослизлі, в'ялі й зіпсовані гриби;
- ⇒ будьте також уважними при збиранні ягід і рослин, не збирайте й не вживайте рослини та ягоди, які вам не відомі.

Здоров'я і навіть життя людини, що отруїлася грибами, залежить від того, наскільки своєчасно їй нададуть медичну допомогу.

2.7. Правила поведінки при виявленні підозрілих предметів

- 2.7.1. Якщо ви знайшли підозрілий предмет – ні в якому разі не залишайте цей факт без уваги!
- 2.7.2. Опитайте оточуючих людей для того, щоб одержати інформацію про його власника. Якщо такий не встановлений, негайно повідомте в поліцію.
- 2.7.3. Зафіксуйте час його виявлення.
- 2.7.4. Зробіть так, щоб люди відійшли якнайдалі від небезпечної знахідки.
- 2.7.5. Обов'язково дочекайтеся прибуття оперативно-слідчої групи. Не забувайте, що Ви є головним очевидцем.
- 2.7.6. З метою запобігання вибуху не торкайте, не розкривайте і не пересувajte знахідку, не засипайте її ґрунтом або піском, не користуйтеся електрорадіоапаратурою, не робіть температурні, звукові, механічні, електромагнітні впливи на вибухові предмети.
- 2.7.7. Не здійснюйте пошук інших вибухонебезпечних предметів. Пам'ятайте! Зовнішній вигляд предмета може ховати його дійсне призначення. Як камуфляж для вибухових пристроїв використовуються звичайні сумки, пакети, згортки, коробки, іграшки тощо.

2.8. Вимоги безпеки життєдіяльності студентів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації

- 2.8.1. Не панікуйте, не кричіть, не метушіться, а чітко і спокійно виконуйте вказівки дорослих, які перебувають поряд.

2.8.2. Зателефонуйте батькам, коротко опишіть ситуацію, повідомте про місце свого перебування.

2.8.3. Якщо ситуація вийшла з під контролю, зателефонуйте до служб екстреної допомоги за телефонами:

101 – пожежна охорона;

102 – поліція;

103 – швидка медична допомога;

104 – газова служба.

Коротко опишіть ситуацію, назвіть адресу, де сталася надзвичайна ситуація, а також своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

2.8.4. У разі можливості залишіть територію аварійної небезпеки.

Опрацював :

Перший проректор

Ю.В. Скакун

Узгоджено:

Інженер з охорони праці та безпеки життєдіяльності:

С.В. Легачов

Провідний юрисконсульт:

С.В. Цюкан